

توصیه های لازم در کاشت چغندر قند بهاره :

چغندر قند گیاهی است که با وجود سازگاری با شرایط آب و هوایی گوناگون میزان تولید آن بستگی به چگونگی انجام عملیات زراعی دارد و هر چه عملیات زراعی در این محصول در زمان لازم و بموقع و با کیفیت مطلوب انجام گیرد این زراعت دارای محصول ریشه و قند در هکتار بهتری خواهد بود.

بر اساس نتایج بدست آمده بهترین زمان کاشت چغندر قند بهاره در اکثر مناطق چغندر کاری کشور بطور متوسط از ۱۵ اسفندماه تا ۱۵ فروردین ماه است بطور کلی کشت در اسفندماه بهتر از فروردین و فروردین بهتر از اردیبهشت ماه است.

کشت در اسفند ماه بدلیل آنکه در اکثر مناطق چغندر کاری کشور بویژه در غرب کشور، که میزان بارندگی در اواخر اسفندماه و اوایل فروردین ماه مناسب است در نتیجه سبز شدن بذور با استفاده از آب باران و بدون نیاز به آبیاری خواهد بود که در این صورت علاوه بر درصد سبز بالا و یکنواخت و صرفه جویی در مصرف آب، از سفت شدن سطح خاک و سله بستن آن و سبز شدن علفهای هرز در اثر آبیاری و ... جلوگیری خواهد شد. تأخیر در کاشت نه تنها موجب کاهش محصول (بر اساس تحقیقات انجام شده ۱ تا ۲ تن چغندر قند برای هر هفته تأخیر) می گردد بلکه زیانهای دیگری بدنبال دارد.

کاشت در زمان صحیح و بموقع، شانس رشد مناسب را به بوته ها می دهد و از این طریق حداکثر مقدار نور خورشید را برای تولید عملکرد و قند بالا، جذب می کند. اگر عملیات تهیه بستر کاشت بهر دلیلی در پائیز صورت نگیرد در بهار چنانچه رطوبت لایه زیرین خاک زیاد باشد باید از بکاربردن لولر ماشین آلات سنگین خودداری نمود.

قطر مناسب دانه بندی خاک پس از عملیات و قبل از کاشت ۱ الی ۲ سانتی متر است. متأسفانه در بیشتر مناطق کشور عملیات کاشت بدون انجام عملیات بدشیر انجام می گیرد توصیه می شود عملیات کاشت حتماً بعد از فارو و شیر انجام گیرد. به دلیل عملیات شیرزنی روی پشته ها کاملاً صاف و هموار شده و بذور به صورت یکنواخت و در عمق مناسب قرار می گیرند در نتیجه سبز یکنواخت با تراکم مناسب بدست می آید همچنین عملیات شیرزنی با ایجاد جوی آب عمیق با دیواره صاف برای هدایت آب بسیار مؤثر خواهد بود.

توصیه می شود از دستگاههایی که چند عملیات از جمله کلوخ شکنی، تسطیح و ... با هم انجام می دهند استفاده گردد.

کاشت اساسی ترین و حساس ترین مرحله در زراعت چغندر قند می باشد که در صورت تنظیم دقیق، ردیفکار از لحاظ میزان ریزش بذر بویژه رعایت دقیق فاصله خطوط، فاصله بذر روی خطوط، عمق کاشت و طول مارکر، مزرعه ای با تراکم مناسب و سبز یکنواخت خواهیم داشت. نکته حائز اهمیت اینکه در تمام زمان کاشت زارع یا کارشناس مربوطه باید در مزرعه حضور داشته باشد و با کنترل مداوم ردیفکار، اطمینان از ریزش

بذر، فاصله مناسب بذر روی خطوط، فاصله خطوط و عمق کاشت و ... داشته باشند. حداکثر سرعت تراکتور در زمان کاشت باید ۵ کیلومتر باشد.

جهت تنظیم مارکر می توان از فرمول زیر استفاده نمود.

✓ فاصله یک خط کشت + نصف فاصله دو چرخ جلو تراکتور ± نصف عرض کشت = طول مارکر از آخرین صندوق

✓ مثال: اگر ردیفکار ۶ ردیفه، فاصله خطوط کشت ۵۰ سانتی متر و فاصله دو چرخ جلو تراکتور ۱۵۰ سانتی متر باشد طول مارکر از آخرین صندوق بشرح ذیل محاسبه می شود.

$$250 \text{ یا } 100 = \frac{250 \pm 150 + 50}{2} = \text{طول مارکر از آخرین صندوق}$$

نقطه شروع عملیات کاشت باید دقیقاً مشخص و علامت گذاری گردد تا بقیه عملیات داشت و برداشت از جمله کولتیواسیون، کودکاری، چغندرکشی و ... از همان نقطه شروع و در همان جهت باشد تا حداقل خسارت به مزرعه وارد شود.

ادوات کاشت، داشت و برداشت باید متناسب باشند مثلاً اگر ردیفکار ۶ ردیفه است بقیه ادوات از جمله کولتیواتر، کودکار، فاروئر، چغندرکن و ... باید ۶ یا ۳ ردیفه باشند تا به محصول خسارت کمتری وارد شود.

توصیه می شود کاشت بصورت دو خط روی یک پشته باشد که در این حالت بدلیل آبیاری یک در میان حدود ۲۰٪ در مصرف آب صرفه جویی می شود بدون آنکه خسارتی به محصول وارد شود.

تنظیم آرایش کشت به یکی از روش های زیر خواهد بود.

- ◀ کشت ۴۰×۶۰ سانتی متر روی یک پشته ۱ متری
- ◀ کشت ۵۰×۵۰ سانتی متر روی یک پشته ۱ متری
- ◀ کشت ۴۰×۵۰ سانتی متر روی یک پشته ۹۰ سانتی متر
- ◀ بصورت خطوط ۵۰ سانتی متر روی پشته ها
- ◀ تراکم مناسب ۸۰ تا ۱۲۰ هزار بوته در هکتار

در صورت تهیه مناسب بستر کاشت و اطمینان از تأمین آب در اول فصل و تنظیم دقیق ردیفکار و دقت در کشت، زارعین با تجربه می توانند با فاصله ۱۵ سانتی متر روی خطوط، اقدام به کشت نمایند.

میزان بذر مصرفی در این حالت ۱/۳ یونیت یعنی ۱۳۰۰۰۰ بذر در هکتار خواهد بود که با فرض اینکه ۷۰٪ از بذور کشت شده سبز شوند تراکم بوته بیش از ۹۰ هزار خواهد بود که یک تراکم ایده آل است در این روش هزینه تنک حذف و میزان بذر مصرفی نصف می شود (متوسط قیمت یک یونیت بذر چغندر قند حدود ۸۰ یورو است)

در غیر اینصورت فاصله بذور روی خطوط ۷ الی ۸ سانتی متر باشد که میزان بذر مصرفی حدود ۲/۵ یونیت خواهد بود که بعد از سبز شدن بصورت یک در میان تنک می شود.

عمق مناسب کاشت برای بذور منوژرم ۲ تا ۳ سانتی متر است. عمق کاشت کم باعث سبز سریع و یکنواخت بذور می شود.

کشت حتماً باید با ردیفکار پنوماتیک روی فاروهای شپرزنی انجام گیرد تا بذور در عمق مناسب و بصورت یکنواخت قرار گیرند.

در مواقعی که کشت به هر دلیل با تأخیر انجام می شود به دلیل گرم و خشک شدن هوا و افزایش تبخیر از سطح خاک، عمق کاشت باید بیشتر از ۲ سانتی (بین ۲ تا ۳ سانتی متر) باشد.

زمانی که دما زیر ۵ درجه سانتی گراد است جوانه زنی چغندر قند به کندی صورت می گیرد

در اراضی با خاک لب شور، بهتر است از روش ۴۰×۵۰ سانتی متری استفاده شود و بیلچه های ردیفکار را بزرگتر انتخاب کرد (بیلچه ذرتی) تا پس از کشت دو ردیف روی یک پشته، وسط پشته به حالت برجسته باقی بماند.

در بهارهای خشک، محصولاتی که دیر کاشته شوند از نظر استقرار دچار مشکل می شوند و منجر به:

◀ بدسبزی در اثر بالا رفتن درجه حرارت و خشک شدن سطح خاک سطحی و سوختن جوانه های مرکزی

◀ افزایش شدید مصرف آب بویژه در خاک آب و آبیاری اول برای سبز کردن بذور

◀ عدم استفاده از رطوبت ذخیره شده در خاک ناشی از نزولات آسمانی در طول زمستان و پائیز

◀ و بدلیل کرپه بودن کشت احتمال افزایش خسارت آفات، بیماریها و علفهای هرز به محصول میشود

همچنین بلافاصله کرپه بودن کشت و تأخیر در برداشت، کشت محصول بعدی گندم، بموقع انجام نخواهد گرفت.